

5 Závěr

Tematická zpráva se zaměřila na podporu zdraví v mateřských, základních a středních školách. Pozornost byla věnována především organizačním, materiálním a personálním podmínkám pro realizaci výchovy ke zdraví a tělesné výchovy a průběhu jejich výuky. Dále bylo zjišťováno, jakým způsobem školy děti a žáky motivují, nakolik se zapojují do různých projektů a rozvíjejí vztahy s rodiči a partnerskými organizacemi. V mateřských a základních školách bylo navíc sledováno, jakým způsobem je zajišťována dopravní výchova. Nedílnou součástí ochrany zdraví a podpory zdravého životního stylu je prevence rizikového chování. Pozornost byla v této oblasti zaměřena zejména na personální zajištění pozice školního metodika prevence a na formy realizace preventivních aktivit.

Z výsledků tematického šetření vyplývá, že se na výchovu ke zdraví zaměřuje poměrně velký podíl mateřských, základních i středních škol, což se často projevuje rozšířenou nabídkou vzdělávání v oblasti podpory zdraví, vyšší účastí škol v projektech a v dalším vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřeném na výchovu ke zdraví či pořádáním motivačních akcí s touto tematikou. Základní školy vyučují výchovu ke zdraví nejčastěji jako samostatný předmět, ve středních školách je v největší míře začleněna do jiných předmětů, což vychází již z jejich ukotvení v rámcových vzdělávacích programech. Projekty a projektové dny využívá necelá pětina základních a necelá třetina středních škol.

Materiální podmínky mateřských, základních a středních škol se postupně zlepšují, stejně jako plnění výživových norem ve školních jídelnách. Přesto je zde spatřováno určité riziko v nabídce potravinových automatů a bufetů, které často obsahují nezdravé potraviny. Co se týká personálních podmínek, byl zjištěn nezanedbatelný podíl hodin tělesné výchovy, které jsou vyučovány pedagogy bez aprobace na tělesnou výchovu, a to zejména v základních školách. Z dat dále vyplývá, že účast škol v DVPP zaměřeném na výchovu ke zdraví stoupá s vyšším stupněm vzdělání (53,9 % v MŠ, 57 % v ZŠ a 63,7 % v SŠ). Zapojení škol do projektů v této oblasti dosahuje již nižších hodnot. Naopak projektů týkajících se zdravého stravování se účastní až devět desetin základních škol, nejčastěji se jedná o projekty Ovoce do škol a Školní mléko.

V navštívených hodinách byl sledován rozvoj pohybových dovedností, podpora zdravého životního stylu a činnosti související s tematikou BOZ. Uvedeným jevům byla nejvyšší pozornost věnována v předškolním vzdělávání – až v devíti desetinách navštívených hodin, v základním vzdělávání to byla již pouze třetina hodin a ve středním pětina hodin. V základních a středních školách navíc tento podíl v období posledních tří školních roků klesá. Vysoký podíl škol motivuje žáky k podpoře zdraví a zdravého životního stylu prostřednictvím různých akcí (dny zdraví, soutěže, školní projekty, besedy, exkurze) a rozvíjí pohybové dovednosti žáků také v rámci sportovních aktivit.

Dopravní výchova je v mateřských školách nejčastěji zařazována do jednoho integrovaného bloku formou námětových her a vyprávění, v základních školách je začleněna do několika předmětů ve formě běžné výuky vedené učitelem a praktického nácviku na dopravním hřišti. Vysoký podíl škol používá pro výuku dopravní výchovy moderní technologie.

Prevence rizikového chování je nejčastěji realizována v běžné výuce a formou osvětových přednášek a besed. V mateřských školách převažuje spíše nespécifická prevence přirozenou formou her a dalších aktivit. Na preventivních aktivitách a minimálním preventivním programu spolupracují s různými organizacemi a institucemi až na výjimky všechny základní